

20. Proposta de resolució sobre els danys causats per les obres de la línia del tren d'alta velocitat, la determinació de les responsabilitats, les indemnitzacions a les persones afectades i la dimissió de la ministra de Foment (tram. 250-00404/08). Grup Mixt. Debat i votació.

21. Proposta de resolució sobre el cessament de la ministra de Foment (tram. 250-00406/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació.

22. Moció subsegüent a la interpel·lació al Govern sobre les infraestructures viàries i ferroviàries de l'Estat a Catalunya (tram. 302-00061/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació.

23. Preguntes amb resposta oral.

El president

Comença la sessió.

D'acord amb l'article 143.1 del Reglament, la llista de preguntes que s'han de respondre oralment en el Ple és inclosa dins el dossier de la sessió i seran substanciades aquesta tarda a les quatre.

Homenatge en memòria de l'exdiputat Francesc Ferrer i Gironès (tram. 401-00013/08)

El primer punt de l'ordre del dia és l'homenatge en memòria del qui fou diputat d'aquest Parlament Francesc Ferrer i Gironès. Iniciem aquest punt de l'ordre del dia, l'homenatge en memòria de l'il·lustre senyor Francesc Ferrer i Gironès, que fou diputat d'aquest Parlament a la cinquena i a la sisena legislatures.

Aquesta presidència vol saludar la seva família, i els prego que acceptin el més sincer sentiment d'amistat i de condolença que els manifesta el Parlament de Catalunya.

Té la paraula l'honorable senyor Joan Puigcercós.

El conseller de Governació i Administracions Públiques (Sr. Joan Puigcercós i Boixassa)

Moltes gràcies, molt honorable president. Molt honorable president de la Generalitat, honorables consellers, senyores diputades, senyors diputats, benvolguda Montserrat i família Ferrer, Pumarola i Gironès, amics i amigues d'en Francesc, avui aquesta cambra inicia el seu Ple amb el record i el reconeixement d'un home difícil de definir: polític, activista, escriptor, historiador, promotor social, pare de família, mestre, dirigent, gestor. Totes aquestes paraules són encara insuficients per definir la persona que en la sisena i en la setena legislatures va ocupar aquests escons i que va fer de Catalunya la seva taleia, la seva obsessió, el seu desfici.

Francesc Ferrer i Gironès, «de Girona», com li agradava dir a ell. La vida d'en Francesc la podríem sintetitzar en un instant o si es vol en una imatge. Traslladem-nos a la capital de l'Estat, a Madrid, concretament a la biblioteca del Senat, una biblioteca del segle XIX, amb poc trànsit, un o dos estudiants de dret o ciències polítiques i les bibliotecàries que sigil·losament van classificant, endreçant i ordenant llibres i fitxes; un silenci podríem dir respectable, una il·luminació justeta, sense gairebé llum natural, que s'ofega amb els marrons foscos de les prestatgeries. Ben a prop de l'entrada, una taula que al costat té el bust de Don Manuel García Barzallana, ministre d'Hisenda d'Isabel II. En aquesta taula, de cara al bust de Don Manuel, hi ha un home, duu una pipa a la boca, mig apagada, mig encesa, ulls foscos, vius. Amb cura, amb molta cura, va passant pàgina, va endreçant els llibres que a poc a poc ha anat seleccionant dels prestatges, els obre amb molt de tacte, hi acosta la vista, hi fa una magarrufa, passa pàgina, s'atura i encara s'hi acosta més. Els cordons que li subjecten les ulleres topen amb el llibre. A poc a poc va fer anotacions. De la butxaca es treu més fitxes de cartolina per seguir fent anotacions, i va passant pàgina rere pàgina. Han passat gairebé quatre hores, les bibliotecàries volen plegar, són quarts de nou o de deu, l'home no té pressa. Sembla tan extasiat amb el que fa que res no el pertorba. Cap soroll, cap moviment; només el soroll de quan passa pàgina rere pàgina, quan anota damunt de la fitxa.

Quan ha sortit ha telefonat a Girona. Gairebé l'han fet fora de la biblioteca. I de l'altra banda del telèfon, després de marcar el 972, una veu dolça i viva l'espera: «Pumi, ja he trobat qui podia ser l'autor de la Real Cédula de Aranjuez de 1768.» La Pumi, la Montserrat Pumarola, que encara avui ens recordava, quan ha arribat, quan ens hem saludat, que encara endreçant manuscrits trobava manuscrits d'en Francesc que enviava des de l'Hotel Wellington, de Madrid –al Senat–, perquè ella els repiqués i els enviés a *El Punt*, el seu diari. La Pumi ha estat dona, companya, amiga, activista, però sobretot el seny ordenador de Francesc Ferrer i Gironès.

Què feia aquest home a la biblioteca? Estava recopilant, buscant en els reglaments, en els decrets, en les lleis, en els edictes, en les normes, en les ordenances la persecució sistemàtica de la llengua i la cultura catalanes per part dels diferents règims i governs espanyols. Una feina tenaç. Buscar la documentació, a voltes gairebé intuir-la, per saber on podria fer el descobriment, i llegir i rellegir carregosos textos de text administratiu per trobar la constatació d'allò que massa sovint se n'ha negat l'existència: la persecució política de la llengua catalana.

La Reial Cédula d'Aranjuez, que, després del Decret de Nova Planta, és l'inici de la campanya sistemàtica de la persecució de la llengua catalana i l'intent de substituir-la per la llengua de la cort castellana. De 1979 fins al 1985, en un període important de la seva estada al Senat, Ferrer i Gironès va dedicar una part del temps que li deixava la feina de senador i moltes altres coses, com veurem després, per combatre una mentida oficial.

La seva aportació a la memòria històrica marca un abans i un després. Ens ha ajudat a recuperar la confiança i l'autoestima com a catalans. No hi ha hagut decadència lingüística; hi ha hagut persecució, pensada fredament i executada implacablement i impecablement.

Gràcies, Francesc, per tot el que s'havia de demostrar, ja està fet, i ho has fet tu. Feina feta no fa destorb, com diria ell.

Va ser la llengua catalana el gran desfici d'en Francesc? M'atreviria a dir, i per sorpresa d'alguns, ni tan sols. Ni tan sols la llengua, ni tan sols Catalunya; la seva

causa va ser la de la llibertat. Tal com ell sostenia de Catalunya..., deia sovint que el fil roig que explica la història de Catalunya és la recerca de la llibertat dels homes i les dones d'aquest país. Aquest neguit per la llibertat el va portar a no acceptar imposicions, a rebel·lar-se sovint i a voler dirigir el seu propi destí. Però, alerta, llibertat no implica ni desordre, ni individualisme; un home lliure i social, aquesta era la seva premissa, així es volia definir.

Ve d'aquí que fos una peça clau en molt bona part de les iniciatives civils i culturals que la Girona oficial i grisa del tardofranquisme veia amb recel. La seva ferma voluntat d'anar contra corrent la va expressar participant en la creació del primer agrupament escolta de Girona, més tard batejat com l'Agrupament Sant Narcís. Era el 1951, tenia setze anys. Pocs anys després, el 1957, es rebel·la contra la imposició que representa l'exèrcit i rebutja fer milícies i fa el servei de soldat ras a les casernes de Gardeny, a Lleida. Aquell mateix any inicia la seva primera col·laboració cultural a la revista *La Jirafa*, que dirigia Rafel Borràs i Betriu, inaugurant una secció titulada, no podia ser d'altra manera, «Lletres catalanes».

Aquest esperit marca tota una carrera a l'activisme cultural i cívic; prova d'això en fou la seva intensa activitat en el relleu de la revista *Presència*, formant part de la seva estructura directiva i introduint-hi una major catalanització, i la posada en marxa del premi literari Prudenci Bertrana, el qual ja ha arribat als seus quaranta anys, o més endavant presidint la delegació gironina de l'Òmnium Cultural recentment constituïda.

Dins de l'activisme cultural, la llengua s'enduu bona part de l'esforç i les hores dels Ferrer i Pumarola. Fou així, ja, que el 1966 participaren activament en la campanya «Català a l'escola». Congressista del Congrés de Cultura Catalana, en els darrers anys va centrar el seu esforç en el suport que des del sud de la ratlla molts catalans i catalanes donen a les escoles catalanes de la Catalunya Nord, esdevenint-ne un dels promotors més destacats.

Si als anys seixanta s'és activista de la cultura, de la llengua i es mostra una voluntat clara de treballar pel canvi social, esdevenia impossible evitar entrar en les xarxes de

la política antifranquista. Ferrer i Gironès ho va fer de la mà de Jordi Pujol. El 1958 va crear el CC, que algú va traduir com Crist Catalunya, grup clandestí mitjançant el qual en Francesc va fer el seu primer acte de reivindicació política, a Montserrat, amb motiu de la vinguda del cardenal Tisserant, fou, el primer, una contramanifestació contra l'expressió oficial del règim franquista. Més tard, i també a Montserrat, assisteix a l'assemblea constituent de Convergència Democràtica; era el novembre de 1974. A partir d'aquí comença una fecunda carrera política de Francesc Ferrer i Gironès.

Fou senador en la legislatura constituent, fins a la tercera; diputat al Parlament de Catalunya del 95 fins al 2003, i, finalment, regidor i tinent d'alcalde a l'Ajuntament de la seva Girona, a partir de l'any 2003.

La seva trajectòria ha estat presidida per l'honestedat i la coherència, i en aquesta darrera paraula vull aturar-me, perquè algú podria argüir que havent estat militant de Convergència, senador independent del PSC i diputat per Esquerra i també tinent d'alcalde per Esquerra es podria interpretar tot el contrari. Curiosament, en aquest cas qui s'estava quieta era la Terra i qui es movia era el sistema. Contravenint les lleis fonamentals de l'astrofísica, en uns anys de tanta dificultat i de tants canvis i acceleracions, com foren els de la Transició, en Francesc no es va moure mai del catalanisme d'esquerra. Es va iniciar en el que s'anomenava la socialdemocràcia europea, i ja no la va deixar mai. Els temps van anar canviant, els partits, les persones, el discurs, les prioritats; el realisme i el pragmatisme, sovint, no sempre, eren l'excusa per assumir a voltes la realitat i de cops la renúncia, però ell no. Es mantenia coherent en la defensa de la llengua i la cultura, de més poder de decisió per al país i per a la seva gent; dur amb els que intenten reescriure la història de Catalunya, però sempre constructiu, intentant sumar i aplegar, i mai una sola expressió de rancúnia.

Al final va ser, doncs, diputat i cap de llista a la ciutat de Girona per Esquerra. Molts dels seus amics ja ho deien: «És allà on havies d'estar, és allà on havies d'acabar: llibertat per a Catalunya i justícia social.»

La seva tasca política i d'activisme cultural no li va impedir esdevenir un dirigent social i econòmic de les comarques gironines. Molts es preguntaven segurament d'on treia el temps; el factor temps, sempre el temps. Segurament, doncs, aquest factor temps no és interpretable sense un fenomen que estava al seu constatat, sense el tàndem, sense la Montserrat Pumarola. Com era possible que, a més a més de senador o diputat, a més a més d'escriure assaig, més de quinze obres, molts articles, tingués temps per bolcar-se, per exemple, en el cooperativisme, per bolcar-se en el disseny i en l'estructura econòmica de les comarques gironines?

El 1965 entra a formar part del Consell d'Administració de la immobiliària Pérez Xifra, SA, que es dedicava exclusivament a la construcció d'habitatges de protecció oficial per als treballadors de l'àrea de Girona. Pocs mesos més tard, promou la constitució de dues cooperatives a les barriades de Torre Gironella i de Torre Alfons, per tal d'organitzar la portada d'aigües. Eren anys durs, amb l'arribada de molts dels nous catalans arreu de Catalunya. De feina, n'hi havia, però les condicions de vida eren dures, eren al límit. Mancances serioses per part d'uns ajuntaments encara franquistes que no sabien o no podien o no volien millorar les condicions de vida dels treballadors, dels barris o, millor dit, com es deia en el seu moment, de les barriades que proliferaven pel raval de les ciutats i els pobles. Aquí és un podem veure el Ferrer i Gironès més social, el més compromès amb els desfavorits.

La seva formació com a professor mercantil i la seva tasca com a activista, més els seus estudis sobre l'estructura comercial i industrial de Girona l'avalaren per ser escollit president de la Cambra de Comerç de Girona el 1974. Va fer una gran tasca en tots els àmbits; podríem dir que va preparar la cambra per als nous temps, pels nous models de distribució comercial, per la importància del turisme, però sobretot la llengua, sempre la llengua. Des de la cambra va impulsar una ingent tasca de recuperació del català, de cursos de formació per a adults. Era la gran croada a favor del català després de la llarga nit de pedra.

Amic d'amics, irònic i planer, feia fàcil allò difícil. Sempre recordaré els viatges entre Girona i aquesta cambra, anada i tornada, jo callava i escoltava, de tant en tant

preguntava. *Moviments socials a Girona*, una de les seves grans obres. El descobriment d'Isabel Vilà, la primera sindicalista republicana de les comarques de Girona, o sobre el futur de la indústria, o sobre la transició política espanyola.

En Ferrer, doncs, era i és un exemple d'intel·lectual i de polític que manté amb Catalunya una fidelitat insubornable. És el seu, per damunt de tot, un catalanisme sense complexos, d'home lliure, valent i decidit. El seu, també, és un catalanisme que s'expressa des de posicions socials integradores, pensant sempre en les classes populars del nostre país. El catalanisme d'en Ferrer vertebrava la recuperació de la memòria històrica, la voluntat de fer una societat més justa en el present immediat i, alhora, un esforç indissimulat de construir una Catalunya lliure pensant en el futur.

La capacitat de treball i d'innovació de Ferrer la trobem manifestada fins a l'últim dels seus dies. La participança a l'Ajuntament de Girona, com una eina de construir una democràcia des de la base, és un dels seus penúltims llegats. Però estic segur que gràcies a les tasques de l'altra peça del tàndem prodigiós, la Montserrat Pomerola, trobarem en el llegat intel·lectual de Ferrer noves idees i noves propostes per seguir amb la feina ferreriana de construir el país.

I va ser un 17 de febrer de 2006 que en Francesc Ferrer ens va deixar. La seva passió, el seu desfici per la llibertat dels catalans i de Catalunya, es mereixen, són mereixedors, doncs, del respecte i el reconeixement unànime, avui, d'aquesta cambra. Per això li fem, doncs, aquest reconeixement.

Moltes gràcies per la vostra atenció.

(Aplaudiments perllongats.)

El president

Moltes gràcies... Moltes gràcies, honorable conseller. Els convido a guardar un minut de silenci en memòria de l'il·lustre senyor Francesc Ferrer i Gironès.

(La cambra serva un minut de silenci.)

Moltes gràcies.